

Bố Già

Mario Puzo

Một tuyệt tác văn học về thế giới ngầm

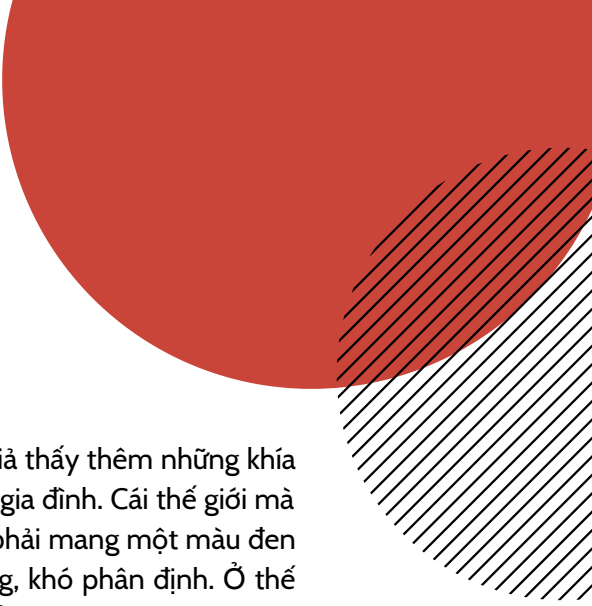
Đối với dòng tiểu thuyết về thế giới ngầm mafia – một chủ đề không mấy phổ biến, đại văn hào Mario Puzo đã dựng lên cả một bộ truyện dài, từ *Bố già*, *Đất máu Sicily*, đến *Luật im lặng*. Nhưng trên tất cả, chính thành công vang dội của cuốn sách mở đầu – *Bố già*, ra đời năm 1969 - đã khiến ông tiến gần hơn đến với công chúng, được độc giả trên toàn thế giới yêu thích và đón nhận.

Bố già lấy bối cảnh vào những năm giữa thế kỉ 20 tại đất Mỹ phồn hoa nhưng cũng đầy biến động, xuyên suốt cả cuốn sách là câu chuyện về giới mafia gốc Sicily (Ý), mà cụ thể là đại gia đình Corleone. Tác giả đã tập trung khắc họa những chiến lược, mưu kế và cuộc sống của cánh Corleone trong việc vươn tới đỉnh cao quyền lực, dưới sự dẫn dắt tài ba của ông trùm Vito Corleone, người được gọi với biệt danh rất đỗi gần gũi: bố già.

Trong truyện, tác giả miêu tả bố già là một người đàn ông đã có tuổi, thân hình tuy thấp bé, nhưng uy nghiêm thì có thừa, ngay cả khi im lặng cũng khiến kẻ thù và bằng hữu phải kính nể. Tuy nhiên, ông trùm này không phải là kiểu bạo chúa hung hăng, mà trái lại, ông thâm trầm và điềm tĩnh như một con rắn hổ mang, với các chiến thuật rất bất ngờ mà hợp tình hợp lý. Ông luôn ưu tiên sử dụng phe “văn” trước phe “võ”, hạn chế sử dụng bạo lực mà chỉ thích những cuộc “nói chuyện phải quấy”. Con người ông luôn tỏ ra biết điều, mềm mỏng, nhỏ nhẹ, nhưng rõ ràng, đừng ai hòng qua mặt, vì ông biết hết, biết tất. Cho nên, các đối thủ phe phái khác vẫn luôn e ngại trước độ “lì”, độ chịu chơi, và quan trọng là những nước cờ khôn ngoan của ông. Nhờ đó, cánh nhà Corleone vẫn nghiêm nhiên chiếm lĩnh vị trí số một giới giang hồ Mỹ suốt bao năm.

Khi nhắc đến mafia, nhiều người sẽ chỉ nghĩ đến những cảnh chém giết, máu me, những cuộc thanh trừng lẫn nhau và sự tàn khốc, lãnh cảm của nó. Tuy nhiên càng đọc, ta sẽ thấy rằng những ông trùm cũng rất giỏi thương thuyết và làm ăn, không phải ai cũng hung hãn và ưa bạo lực. Thậm chí, ông trùm Vito Corleone quyền lực, đứng đầu giới mafia khét tiếng này cũng không hề muốn động chạm nhiều đến pháp luật và những vụ làm ăn phi đạo đức, ông cũng đặt ra những nguyên tắc, giới hạn của riêng mình, một trong số đó là giữ gìn chữ tín, không động vào ma túy, và không để những phụ nữ trong gia đình dính líu đến công việc. Trên hết, cái lý do lớn nhất để bố già Vito Corleone được người đời nể nang, cái nguồn gốc sâu xa cho tên gọi “bố già”, là bởi tinh thần nghĩa hiệp của mình. Nực cười thay, tuy mafia vẫn bị xem là bọn trộm cướp, hung bạo, giết người không gớm tay, rất nhiều người đã tìm đến Bố già để nhờ vả, xin ông đòi lại cho họ thứ gọi là “công lý” mà xã hội Mỹ nhập nhằng bấy giờ không thể mang lại. Đúng vậy, ông trùm luôn hết mình giúp đỡ những kẻ nghèo hèn, không có tiếng nói trong xã hội, và vì vậy, số người mang ơn ông, mong muốn trả ơn ông là vô số kể.

Ngoài bố già Vito Corleone đóng vai trò trung tâm, cuốn tiểu thuyết này còn rất nhiều nhân vật khác, có thể khiến người đọc lần đầu mất khá khá thời gian để ghi nhớ. Trong đó có luật sư Tom Hagen – một trong hai đứa con nuôi của ông trùm – rất điềm tĩnh và nhìn xa trông rộng; có cậu cả Sonny tính tình nóng nảy, thẳng thắn nhưng rất quyết đoán và được việc; có hai cánh tay mặt Clemenza và Tesio - những trung thần đã đồng hành

cùng bố già từ thời tay trắng; hay tên hung thần sát thủ Luca Brazi không sợ trời không sợ đất, chỉ trung thành với mỗi bố già. Có thể nói, biệt tài của Mario Puzo là thổi hồn vào nhân vật rất thật, chỉ qua một vài câu văn, tác giả đã phác họa nên một tính cách đặc trưng không lẫn vào đâu được và cho thấy một đời sống riêng của họ. Ngay cả những nhân vật qua đường, những tên vô lại, cũng được ông miêu tả rất kĩ, thể hiện rõ bản chất và vai trò của từng người trong tác phẩm.

Thông qua tuyến nhân vật đặc sắc, cuốn tiểu thuyết còn cho độc giả thấy thêm những khía cạnh hoàn toàn khác, bao gồm cả tình anh em, tình bằng hữu và tình cảm gia đình. Cái thế giới mà Bố già tạo ra chắc chắn không thể mang một màu sắc rực rỡ, cũng không phải mang một màu đen u ám, mà để miêu tả đúng nhất thì là màu xám, cái màu xám nhập nhằng, khó phân định. Ở thế giới ấy, không có khái niệm đúng hay sai, mà chỉ là có thể hay không thể. Những người đàn ông trong *Bố già* là những người “luật pháp không giới hạn được, quyền thế không khuất phục nổi”, chẳng có gì bắt buộc được họ, trừ cái chết, mà có khi, chết họ còn không sợ nữa kia! Tuy vậy, họ sẵn sàng làm nhiều thứ vì gia đình của mình, sẵn sàng hi sinh lý tưởng bản thân để bảo vệ gia tộc, rửa mối thù cho người thân; hay tạm gác lại cơn hận thù để đổi lấy sự an toàn cho đứa con thân yêu.

Xuyên suốt cuốn sách này, tác giả Mario Puzo đã đưa ta đi từ bất ngờ này đến bất ngờ khác. Độc giả bắt gặp không thiếu những pha hành động gay cấn hay những chiến thuật khôn ngoan, mưu sâu kế hiểm trong thế giới ngầm, nhưng điều làm cho *Bố già* càng đặc biệt hơn, theo tôi, chính là động cơ và cách hành động của nhân vật, là cách mỗi thành viên đã gặp khó khăn và ứng biến như thế nào để vượt qua nó, là cách mà những con người trong tiểu thuyết đã đạt được thành công, hay chịu thất bại theo cách của mình. Nhờ đó, một câu chuyện hư cấu có thể trở nên chân thật hơn bao giờ hết, mỗi nhân vật, mỗi tình tiết đều hoàn toàn hợp lý. Càng đọc và dần khám phá ra động cơ của họ, ta càng hiểu thêm nhiều điều về nhân vật. Có thể thấy, chính bản thân Vito Corleone cũng không hề thích thú với giới giang hồ, hay phải gây thù chuốc oán, mà vì bất mãn với chế độ bấy giờ, ông đã phải tự tạo ra một đế chế riêng cho mình, với luật lệ riêng để dễ dàng sống sót, bảo vệ gia đình mình và lập nên một “toà án” cho những người dân thấp cổ bé họng.

Dưới ngòi bút tài hoa của Mario Puzo, *Bố già* đã vẽ ra một thế giới hư cấu độc nhất vô nhị về mafia. Với cốt truyện hoàn hảo, những tình tiết bất ngờ cùng giọng văn dí dỏm và rất thực, ta có thể thấy thành công vang dội và sức lan toả của cuốn tiểu thuyết này là hoàn toàn xứng đáng. Đặc biệt, bản dịch của dịch giả Ngọc Thứ Lang đã góp phần thổi hồn vào câu chuyện, bằng vốn từ ngữ phong phú và đậm chất giang hồ của mình, bản dịch đã chuyển tải sát ngữ nghĩa của tác phẩm và được độc giả tại Việt Nam đón nhận rộng rãi. Tóm lại, đây là một cuốn sách hay và nhiều ý nghĩa mà ai cũng nên đọc ít nhất một lần trong đời.

